

گاهنامه تخصصی سرپرستان شبانه روزی

شماره دوم پایان شهریور ۱۳۹۷

مراکز تربیت معلّم – که مهم‌ترینش
فعلاً دانشگاه فرهنگیان است – مرکز
ثقل اصلی نظام آموزش و پرورش
کشورند. □

اطلاعات گاهنامه:

صاحب امتیاز: معاونت دانشجویی دانشگاه فرهنگیان

مدیر مسئول: معصومه علی نژاد معاون دانشجویی دانشگاه فرهنگیان

مدیر اجرایی: حبیب اله آقاخانی مدیر کل برنامه ریزی خدمات و رفاه دانشجویی

سر دبیر: سید احمد مشهدی رئیس اداره سراهای دانشجویی

هیات تحریریه: حمیده جعفر یزدی، حبیب اله امانیان، محمد تقی پور، شیدا اسلامی

بررسی علل و تاثیر شبانه روزی بودن دانشگاه فرهنگیان در تربیت دانشجومعلمان با توجه به اسناد بالادستی

سه دوره حضور موفق .
دانشجومعلمان دانشگاه
فرهنگیان در جشنواره
دانشجوی نمونه وزارت
علوم، تحقیقات و فناوری و
انتخاب شش دانشجومعلم
مقطع کارشناسی
پیوسته .

چکیده: هدف از پژوهش حاضر بررسی شبانه روزی بودن پردیس ها و مراکز آموزش عالی دانشگاه فرهنگیان، تاثیر آن بر تربیت دانشجو معلمان و همچنین مواردی که برای این امر مخصوصا در سراهای دانشجویی می توان در نظر گرفت، است. تفکر تشکیل دانشگاهی که به طور متمرکز و تخصصی مسوولیت تامین نیروی انسانی به طور کلی و تربیت معلم به طور ویژه برای نظام آموزشی عمومی کشور را برعهده داشته باشد، ایده مطلوبی است. چراکه انتظار اولیه از این دانشگاه تامین نیروهای کیفی و کارآمد و جذب و تربیت استعداد های کشور برای ارتقای کمی و کیفی نظام آموزشی است. با توجه به این امر، نیاز است که بر مدیریت سراهای دانشجویی و افرادی که در این امر خدمت می نمایند و شاغل هستند، تاکید شود. در این سیستم دانشجو معلمان از استقلال فکری، روحی و روانی هم برخوردار شده تا در آینده بتوانند در تربیت دانش آموزان موفق تر عمل نمایند

کلمات کلیدی: دانشگاه فرهنگیان، شبانه روزی، دانشجومعلمان،
معاونت دانشجویی، سرای دانشجویی

اعلان فراخوان دانشجوی نمونه توسط دکتر علی نژاد

پس از سه دوره حضور موفق دانشجویان در جشنواره دانشجوی نمونه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و انتخاب شش دانشجویان مقطع کارشناسی پیوسته، ضمن قدر دانی از همه همکارانی که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم زمینه تحقق این مهم را فراهم نمودند به اطلاع می رساند: امسال هم به منظور شناسایی و معرفی الگوی مناسب دانشجویی و استعدادهای برتر علمی- فرهنگی در بین دانشجویان این دانشگاه از کلیه دانشجویان واجد شرایط دعوت می نماید از تاریخ ۱۰ لغایت ۲۴ مهرماه نسبت به ثبت نام در سامانه اقدام نمایند.

۱. مقدمه

ژان پیازه در کتاب «روان شناسی و دانش آموزان» خود بیان می دارد که «زیباترین اصلاح و بازسازی آموزش و پرورش در صورتی که معلم به تعداد کافی و با کیفیت مطلوب در اختیار نباشد با شکست روبرو خواهد شد.» [۱]

کلید حل مشکلات آموزش و پرورش توجه به عنصر انسانی و در راس آن معلم است و توجه نکردن به آن به معنای سپردن آموزش و پرورش به دیار فراموشی و نابودی می باشد. به این ترتیب، فراموشی آموزش و پرورش همان و فراموشی توسعه و آبادانی کشور همان. «در حقیقت، در حال حاضر شغل معلمی این نیست که فقط کار فیزیکی مشخص و محدودی مانند حضور در کلاس های درس داشته باشند، بلکه ویژگی بارز کارکنان امروزی که کارکنان دانا نامیده می شوند، قدرت تفکر و حل مسئله در سراسر سیستم آموزشی است که منجر به افزایش کارایی کیفیت فرایند تعلیم و تربیت و نوآوری در آن می شود.» [۲]

تفکر تشکیل دانشگاهی که به طور متمرکز و تخصصی مسوولیت تامین نیروی انسانی به طور کلی و تربیت معلم به طور ویژه برای نظام آموزشی عمومی کشور را برعهده داشته باشد، ایده مطلوبی است. چراکه انتظار اولیه از این دانشگاه تامین نیروهای کیفی و کارآمد و جذب و تربیت استعدادهای کشور برای ارتقای کمی و کیفی نظام آموزشی است. تاسیس دانشگاه فرهنگیان می تواند و می تواند مرکز ثقل علمی و مهارتی برای تامین نیروی انسانی آموزش و پرورش باشد، به شرط آنکه این دانشگاه در مرحله نخست در ساختار و محتوا و روش بتواند در سطحی ظاهر شود که مدعی برتری در دو بعد دانش و مهارت در راستای علوم و فنون تربیتی باشد، کرسی های این دانشگاه باید در تعامل با اساتید، اندیشمندان و محققان و دانشگاه های معتبر جهانی از دستاوردهای نوین علوم تربیتی بهره مند شوند، نیاز است که هیات علمی این دانشگاه در رویکردی جامع نگر تسلطی همه جانبه به تجربیات و دانش بشری در این حوزه داشته باشد. با نگاهی گذرا به تفاوت کشورهای توسعه یافته با سایر کشورها به خوبی درخواهیم یافت که رمز و راز

توسعه همه جانبه و پایدار برخورداری از یک نظام آموزشی کارآمد متکی بر دانش و فنون تربیتی است؛ یعنی همان بستری که گران ترین کالا یعنی اندیشه و مهارت را برای جامعه به ارمغان می آورد و همان مسیری که مبنای توسعه را توسعه انسانی قلمداد می کند و ساختمان توسعه را بر این ستون ها استوار می سازد. توجه به دانشگاه فرهنگیان به عنوان اولین دانشگاه شبانه روزی تربیت معلم جهانی می تواند که در حوزه آموزشی برای سایر دانشگاه های کشور باعث ایجاد دانشگاه به نامی باشد. برای تبدیل شدن این دانشگاه به برند داخلی و قابل رقابت با برندهای خارجی در سایر دانشگاه ها، باید اساتید برجسته ای در حوزه آموزش که دانشگاه فرهنگیان انگیزه لازم را برای جذب آنها ایجاد کند. [۳]

در حالی که فضاهای آموزشی مناسب و فراهم نمودن شرایط یادگیری بهتر، لازمه سرمایه گذاری بر روی سلامت هیجانی دانشجویان است تا آنان نگرش مثبت تری نسبت به حضور در کلاس، یادگیری و نهایتاً به شغلی که در حال فراگیری آن هستند پیدا کنند. [۴]

۲. مبانی قانونی شبانه روزی بودن دانشگاه فرهنگیان

شبانه روزی بودن دانشگاه فرهنگیان در راستای اجرایی شدن قانون متعهدین خدمت مصوب ۸/۳/۶۹ مجلس شورای اسلامی است، زیرا در این تبصره زیر ماده ۶ قانون متعهدین خدمت صراحتاً به شبانه‌روزی بودن دانشگاه‌های تربیت معلم اشاره شده است و همچنین هنگام پذیرش دانشجو معلم در دفترچه راهنمای ثبت‌نام دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی به صراحت قید شبانه‌روزی بودن تحصیل در مراکز تربیت معلم آمده است. [۵] با توجه به اساسنامه فرهنگیان، دانشگاه فرهنگیان، دانشگاهی است: برای تأمین، تربیت و توانمندسازی منابع انسانی وزارت آموزش و پرورش، پیشرو در آموزش، پژوهش، تولید و ترویج علم نافع مورد نیاز آموزش و پرورش، سرآمد در آموزش و شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی تربیت محور، توانمند در بهره‌گیری از فناوری‌های نوین آموزشی و تربیتی در انجام مأموریت‌ها، مبتنی بر معیارهای نظام اسلامی، توانمند در زمینه‌سازی برای شکوفایی فطرت، استعدادها و شکل‌گیری هویت یکپارچه اسلامی - ایرانی - انقلابی دانشجو معلمان، برخوردار از هیأت علمی و مدیران مؤمن، آراسته به فضائل اخلاق اسلامی، عامل به عمل صالح، تعالی جو و تحول آفرین، وابسته به وزارت آموزش، (باورمند به جامعه عدل جهانی) جامعه مهدوی و پرورش که با اهداف ذیل تأسیس و طبق مفاد این اساسنامه، مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، ضوابط و مقررات وزارتین آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری و قوانین و مقررات مربوط اداره می‌شود. [۶] امروزه، وظیفه و مسئولیت بزرگ دانشگاه فرهنگیان تربیت فارغ التحصیلانی است که با درک عمیق از جهانی شدن آموزش در دهکده جهانی و کسب آگاهی از دانش متحول کنونی به جامعه کمک نماید. [۷]

حضور مدیرکل برنامه ریزی،

خدمات و رفاه دانشجویی در

آیین استقبال از دانشجویان

جدید ورود پردیس های

دکتر شریعتی و صدیقه طاهره

(س) و بازدید از واحدهای

آموزشی استان مازندران

حضور مدیر کل امور

دانشجویی دانشگاه

فرهنگیان در جمع اعضاء

شوراهای صنفی دانشجویی

استان اصفهان

۳. علل شبانه روزی بودن دانشجو معلمان

شبانه‌روزی بودن دانشجو معلمان تأثیر زیادی در تربیت آنان دارد، چرا که بیشتر وقت خود را در محیط دانشگاهی می‌گذرانند و علاوه بر فراگیری دروس کلاسیک، زندگی جمعی و اجتماعی را نیز تجربه می‌نمایند. دانشجو معلمان همچنین با برقراری تعاملات سازنده تجارب ارزشمندی کسب می‌کنند، البته این امر منوط به آن است که برنامه‌های آموزشی و تربیتی مدون شود و در هنگام اجرا به لحاظ کمی و کیفی از استاندارد لازم هم برخوردار باشد؛ در این جا حضور سرپرستان شبانه‌روزی مجرب و آگاه در حوزه روانشناسی، فرهنگی، دارای اخلاق و رفتار اسلامی نیز ضروری است. در این سیستم آموزشی شبانه‌روزی، دانشجو معلمان، زندگی به دور از خانواده را تجربه نموده و توانایی‌شان در تطبیق محیط و حل مشکلات شخصی محک می‌خورد، در این سیستم دانشجو معلمان از استقلال فکری، روحی و روانی هم برخوردار شده تا در آینده بتوانند در تربیت دانش‌آموزان موفق‌تر عمل نمایند. با توجه به شبانه‌روزی بودن دانشجو معلمان نیاز است که برنامه‌های طراحی شده برای ساعات پس از آموزش رسمی تا چه حد غنای آموزشی و انسجام و تناسب با اهداف دارند. نکته‌ی اخیر تمایز دانشگاه فرهنگیان از دیگر دانشگاه‌هاست، چون بخشی از آنچه منش، شیوه‌ی زیستن و صلاحیت‌های شخصیتی، رفتاری و عمومی حرفه‌ی معلمی است از خلال این «زیستن» گروهی و آموختن تجارب فکری، رفتاری و نگرشی از برنامه‌های تدوین شده قابل دستیابی است. به نظر می‌رسد در این راستا نیاز است نظام برنامه‌ریزی جامع، تخصصی و یکپارچه نگری تدوین شود و هم در صف و در پردیس‌ها و مراکز آموزشی باید نیروی انسانی توانمند و متخصص اجرای درست و دقیق این برنامه‌ها را عهده دار باشد. [۸]

۴. برنامه ریزی جهت آموزش غیر درسی در دانشگاه فرهنگیان

برنامه‌هایی که در معاونت دانشجویی دانشگاه فرهنگیان، انجام می‌شود جهت حفظ صیانت دانشجو معلمان، ترقی افکار بلند دانشجومعلمان و منش معلمی است؛ در واقع دانشگاه فرهنگیان به دنبال این است که در طی چهار سال آموزشی، معلمی در طراز جمهوری اسلامی برای ۳۰ سال تربیت کند. مکان نگهداری دانشجومعلمان، از خوابگاه به سرای دانشجویی تغییر نام داد، زیرا که خوابگاه، محلی برای استراحت است؛ در حالی که برنامه غیر رسمی‌شان قرار است در سراهای دانشجویی اتفاق بیفتد. سراهای دانشجویی برای بسیاری از دانشجویان، جایگزین محیط خانواده است؛ اگر شرایط مناسبی برای سرای دانشجویی در نظر گرفته شود؛ این محیط‌های بسته و مراکز جمعی، محیط‌های مطلوبی برای بهبود فرایند یادگیری محسوب می‌شوند، از طرفی اگر این مکان‌ها دارای شرایط نامناسب باشند خود به عنوان عاملی برای ایجاد اختلال در سلامت جسمانی، روانی و وضعیت تحصیلی دانشجویان عمل خواهند کرد. دانشجومعلمان ۳۶ ساعت در هفته سر کلاس هستند و بدون احتساب ساعات خواب آنان، ۸۰ ساعت وقت آزاد دارند که باید برای آنها برنامه‌ریزی کرد، زیرا این افراد معلمان فردای هستند، بنابراین اوقات آزادشان برای برنامه‌های فرهنگی و تربیتی استفاده شود. هدف در معاونت دانشجویی اجرای طرح «هر دانشجو یک مهارت» است، دانشجویی که دانشگاه فرهنگیان را انتخاب می‌نماید، علاوه بر رشته‌ای که تحصیل می‌کند، مهارتی نیز در کنار تحصیل یاد بگیرد که بعد از فارغ‌التحصیلی از تخصصش استفاده کند و از آن مهارت بهره ببرد. سعی بر این است که از امکانات دانشگاه فنی و حرفه استفاده شود و دانشجومعلمان به غیر از درس تخصصی‌شان در دانشگاه، یک مهارت را آموزش ببینند. [۹]

دکتر علی ممدی معاون فرهنگی و

اجتماعی دانشگاه فرهنگیان در

نشست ویدئو کنفرانسی سرپرستان

سراهای دانشجویی عنوان کرد:

با تعامل صف و ستاد و مشارکت

دانشجومعلمان، در سال جدید شاهد

محیط تربیتی جذاب و با نشاط همراه

با آموزه های دینی و اخلاقی باشیم

**مدیرکل امور دانشجویی در
نشست سرپرستان سراهای
دانشجویی و کارشناس مسئولان
امور دانشجویی استان اصفهان:
به دنبال این هستیم که
دانشگاه فرهنگیان (وی وی) را
تربیت معلم برود**

۵. اجرای طرح های آموزشی غیر درسی

از منظر ریاست دانشگاه و برنامه ریزان، تربیت معلم در سرای دانشجویی روی می دهد. هدف دانشگاه، تدریس دروس تخصصی و ایجاد معلم تخصصی محض نیست، تلاش و سعی و هدف بر تربیت معلم آینده کشور است. این تربیت طبق سخن ریاست دانشگاه در سرای دانشجویی روی می دهد. پس نیاز است که بر مدیریت سراهای دانشجویی تاکید گردد. افرادی که در این امر خدمت می نمایند و شاغل هستند، نیاز به توجه و رسیدگی بیشتری دارند. امور تربیتی است که تاثیرگذار است و فراموش شدنی نیست. حال در این چهار سالی که دانشجو در دانشگاه فرهنگیان است، اقداماتی باید صورت پذیرد که نقش تربیتی ماندگاری برای وی ایجاد شود. یکی از راهکارها تدوین شیوه نامه بهره وری و ارتقا مدیران سرای دانشجویی و شیوه نامه سکونت دانشجویان است که در هیچ دانشگاه دیگری این امر که با نگاه تربیتی نگاشته شده است، صورت نپذیرفته است. در این شیوه نامه ها انتظارات از مدیران سراها و ویژگی های آنان نیز بیان گردیده است. [۱۰]

از ویژگی های سرپرست شبانه روزی سراهای دانشجویی مدیریت بحران، خوش خلقی، آداب معاشرت و آراستگی ظاهر است، مهمتر از این موارد، برخورداری سرپرستان از هوشمندی، روحیه پژوهشی و محبوبیت کافی باشند تا در انجام وظایف خود موفق باشند. برای سرپرستان سراهای دانشجویی دوره های دانش افزایی را در نظر گرفته شده است که هر ساله ۸ الی ۲۱ ساعت دوره حضوری و غیرحضوری برگزار می شود تا این افراد به سطح بالایی از شایستگی و بالندگی دست یابند و بتوانند فعالیت های خود را بهتر به دانشجو معلمان ارائه دهند.

برای ایمن سازی، تعمیر و تجهیز سراهای دانشجویی به ایجاد اتاق تندرستی و مشاوره برای دانشجو معلمان در سرای دانشجویی پرداخته می شود، زیرا نیاز است تا دانشجو معلمان بتوانند برای سالم سازی جسم و روح و روان خود از اتاق های تندرستی و مشاوره استفاده کنند ضمن اینکه به ورزش خوابگاهی و ورزش همگانی به همان اندازه که به ورزش قهرمانی اهمیت داده می شود، توجه شده است.

مدیرکل امور دانشجویی
دانشگاه فرهنگیان در بازدید از
مرکز آموزشی نجف آباد
اصفهان عنوان کرد:
این مرکز آموزشی یکی از
بهترین مراکز از نظر رفاهی و
فضای سبز است

نتیجه گیری

اصولاً شبانه‌روزی بودن دانشجو معلمان تأثیر زیادی در تربیت آنان دارد، چرا که بیشتر وقت خود را در محیط پردیس می‌گذرانند و علاوه بر فراگیری دروس کلاسیک زندگی جمعی و اجتماعی را نیز تجربه می‌نمایند. دانشجو معلمان همچنین با برقراری تعاملات سازنده تجارب ارزشمندی کسب می‌کنند، البته این امر منوط به آن است که برنامه‌های آموزشی و تربیتی اجرا شده به لحاظ کمی و کیفی از استاندارد لازم هم برخوردار باشد که در این خصوص وجود سرپرستان شبانه‌روزی مجرب در حوزه روانشناسی، فرهنگی، اخلاق و ملزم به رفتار اسلامی نیز ضروری است. در سیستم آموزش و پرورش شبانه‌روزی دانشجو معلمان، زندگی به دور از خانواده را تجربه نموده و توانایی‌شان در تطبیق محیط و حل مشکلات شخصی محک می‌خورد، در این سیستم دانشجو معلمان از استقلال فکری، روحی و روانی هم برخوردار شده تا در آینده بتوانند در تربیت دانش‌آموزان موفق‌تر عمل نمایند.

بازدید مدیر کل امور
دانشجویی دانشگاه فرهنگیان
از پردیس های استان مرکزی

مراجع .

[۱] صافی، احمد. مدیریت نوآوری در مدارس، نشر انجمن اولیا و مربیان، ۱۳۷۹

[۲] اسید جوادین، ۱۳۸۳، ص ۱۹۰

[۳] داوری، محمد، روزنامه اعتماد، سال چهاردهم، مرداد ۱۳۹۵

[۴] ایوان کریستین. راهنمای تدریس برای اساتید علوم پزشکی و بهد/شتی، ترجمه محمودی سید محسن. تهران: انتشارات بوستان توحید؛ ۱۳۷۷، ۸۸.

[۵] <http://rc.majlis.ir/fa/law/show/۹۱۷۹۱>

[۶] اساسنامه دانشگاه فرهنگیان، ص ۷۶

[۷] Scientific Quarterly Teacher Professional Development Vo. 3; Spring 2017
An Evaluation of the Elements of Farhangian University Curriculum on the Basis of Education Office's High Level Documents. Mahin Keikhan-nezhad

[۸] تاجیک اسماعیلی، عزیزاله، نشریه دانشگاه فرهنگیان، مهر ماه ۱۳۹۶

[۹] معصومه علی نژاد مصاحبه معاونت دانشجویی دانشگاه فرهنگیان

[۱۰] مصاحبه مدیرکل معاونت دانشجویی آقای آقاخانی